

Gezond en betaalbaar voedsel van dichtbij, ook in Dordrecht

Jaarverslag project januari-december 2024

Projectdoel

Meer gezond en betaalbaar voedsel van dichtbij (uit Dordt en regio) op het bord krijgen bij Dordtenaren. Dat is het doel van de werkgroep Voedsel van dichtbij Dordrecht van Platform Duurzaam Dordrecht. Ons project dient als kapstok om zowel de korte voedselketen en duurzame voedselproductie in en rond Dordrecht te stimuleren als bij bewoners en ondernemers bewustzijn te vergroten over de onhoudbaarheid van het huidige voedselsysteem voor mens, dier, natuur en klimaat, en de rol die we daar allemaal in spelen. Dit verhaal blijven we herhalen bij al onze activiteiten en gesprekken met stakeholders.

Organisatie

Platform Duurzaam Dordrecht, Werkgroep 'Voedsel van Dichtbij Dordrecht'

Projectleiding Conny Taheij, Marco Brand, **werkgroepleden:** Jan Janssen, Monique Mol, Leanne Stange, Oege Oevering en Manouk Uijtdehaag.

Resultaten

Sinds 2023 werken we met steun van onder meer de provincie Zuid-Holland en de gemeente Dordrecht aan bekendheid over de mogelijkheden van lokaal voedsel in samenwerking met enkele boeren op het Eiland van Dordrecht. Hierin hebben we inmiddels mooie stappen gezet en honderden stadsgenoten bereikt en gemotiveerd. We hebben afgelopen jaar buurtorganisaties en de horeca weten te verbinden met Dordtse boeren, en inzicht gegeven in hun boerenbedrijven en de ontwikkelingen die op hen afkomen.

Ons project heeft bouwstenen geleverd om te komen tot een gezamenlijke en gedeelde voedselvisie voor het Eiland van Dordrecht. Deze bouwstenen bestaan uit: kennis over de voedseltransitie vanuit kleinstedelijk perspectief met name Dordrecht en omgeving, expertise en inzicht van betrokkenen en belanghebbenden, bekendheid van dit project in het netwerk: plaatselijk, regionaal en landelijk, expertise en communicatievaardigheden over hoe ondernemers, bewoners, politici, stakeholders met elkaar te verbinden.

Tijdens onze bijeenkomsten en dialogen met boeren, bewoners en ondernemers horen we dat bij veel Dordtenaren dat de interesse er is, maar dat er nog onbekend is over de ondernemersactiviteiten in het buitengebied. Belangstellenden willen meer weten en uitgenodigd worden om hier meer bij betrokken te raken en de weg naar voedsel van dichtbij te kennen en vinden. Onze gezamenlijke activiteiten en uitwisselingen leiden tot meer kennis over en begrip voor de ondernemers aan de andere kant van de Wieldrechtse Zeedijk. Er is een wederzijds vertrouwen dat we gezamenlijk verdere stappen kunnen zetten en dat dat noodzaak is.

Conclusie

Om deze ontwikkelingen te kunnen bestendigen, implementeren en vergroten moeten vervolgstappen onvermijdelijk genomen worden. Aandacht blijven geven aan de fundering van het hele proces houdt het risico van desinvestering buiten de deur. De steeds als prettig ervaren samenwerking met en bijdrage van provincie en gemeente blijft daarbij naast een wens, een noodzaak. Provincie en gemeente zijn in dit proces betrouwbare partners gebleven. Waarvoor dank.

Activiteiten

Hieronder staat een beschrijving van de activiteiten die we in 2024 hebben uitgevoerd. De vele gesprekken met boeren, ambtenaren, raadsleden en wethouders, ondernemers, bewoners en vele anderen gaan voort en zijn niet te vangen in een omschrijving; dit is een doorlopend proces.

1) Verdieping van de community rond voedsel

- **Inzet voor Voedselvisie:** Na een jarenlange lobby is de gemeente gestart met het schrijven van een Voedselvisie. Naast eerdere voorgesprekken en een inhoudelijke bijdrage aan een participatiebijeenkoms over de Voedselvisie, hebben we gedurende het schrijfproces diverse keren onze kennis en suggesties kunnen inbrengen. Het contact met de betrokken ambtenaar is zeer waardevol. De Voedselvisie wordt begin 2025 gepresenteerd.
- In samenwerking met zes Dordtse boeren, met de Stadslandbouwkas Oude Beer en zes Dordtse restaurants organiseerden we een geslaagde **Week van Ons Eten** (5-12 oktober) onder het motto 'Dordtse boer zoekt jou!' om aandacht te vragen voor lokaal voedsel. Dit heeft geleid tot diverse publicaties/reportages in de lokale media. Wethouder Rik van der Linden opende de Week officieel met een toelichting op de Voedselvisie in wording. Dat deed hij op 5 oktober na de vertoning van de **film De boer van de toekomst**. Aansluitend volgde een **forumgesprek met de 55 aanwezige bewoners met drie Dordtse boeren over de ontwikkelingen in de landbouwsector**. Het ging over de vraag hoe zij innovaties in hun bedrijf doorvoeren en kansen zien om de stad te voeden. En over de manier waarop de Dordtse boeren ecosysteem-diensten bieden, zoals het versterken van de biodiversiteit met bloeiende akkerranden en hagen en het project om Dordts groen uit de openbare ruimte te verwerken tot Bokashi voor de akkerbouw en zo de kringloop te sluiten.
- Aan deze Week van Ons Eten is een zogeheten **uitgesteld diner met lokaal voedsel** gekoppeld voor stadsgenoten die het zich niet kunnen veroorloven in een restaurant te eten. Dit vindt begin 2025 plaats. Van de genuttigde diners in de Week van Ons Eten is een bedrag hiervoor beschikbaar gesteld. Bij dit bijzondere diner is de Stichting Maatschappelijk Betrokken Ondernemen Dordrecht betrokken. Zo verbinden we lokaal voedsel met een sociaal project.
- **RTV Dordrecht** besteedde een hele week aandacht aan de Week van Ons Eten. Voor de laatste uitzending werden we geïnterviewd over onze activiteiten, wat leidde tot [een artikel en een reportage](#).
- Inzicht in de **klimaatplannen** van Dordtse boeren. Met de boeren in ons netwerk is een eerste verkenning geweest om via de St. Maatschappelijk Betrokken Ondernemen Dordrecht hun impact zichtbaar te maken. Dit heeft nog niet tot concrete aansluiting geleid. Wel heeft deze stichting MBOD een impactbijeenkoms 'Broodje Impact' voor Dordtse ondernemers gehouden op het erf van een van de boeren; een eerste stap over de dijk.

2) Verbinding door activiteiten rond lokaal voedsel

- We maakten een inventarisatie van het aantal Dordtse **buurtkoks** en hebben deze gedeeld met belanghebbenden. Er zijn zo'n 30 activiteiten bij ons bekend, waar vrijwillige koks betaalbare maaltijden verzorgen voor buurt- en wijkbewoners.
- Intussen hebben wij bij **een derde van de maaltijden** meegegeten om contacten te leggen en informatie op te halen en te vertellen over ons project. Met de bezoekers en koks is gesproken over het belang van deze buurtvoorziening om samen gezond en met aandacht te eten.
- Met **20 buurtkoks** hebben we tijdens een ontbijt in Crabbehoeve de verbinding gelegd met lokaal voedsel en de mogelijkheden om dit ook aan deze doelgroep te bieden. Een inspirerende bijeenkomst waar de koks ook voor het eerst met elkaar kennis maakten.
- Een medewerkster van het Wartburg college, die op zoek was naar een manier om de **schoolkeuken** beter te benutten, heeft direct verbinding gelegd met de straatpastor van het Leger des Heils, die een ruimte zocht om te koken voor dak- en thuislozen. Inmiddels is een mooie samenwerking gestart met de straatpastor van het Leger des Heils en Plus Valkzicht. **Praktijkleerlingen koken nu wekelijks maaltijden voor dak-thuislozen in Dordrecht.** De straatpastoor deelt ze uit.
- Er is een **appgroep** opgezet om producten die over zijn na het koken van een maaltijd met elkaar te kunnen uitwisselen.

- We zijn begonnen aan de opzet van een **educatief programma voor buurtkoks en bezoekers van de buurtmaaltijden** om vers, gezond en lokaal te kopen en te koken. De eerste bijeenkomst in samenwerking met VoedselSurplus is gepland in januari 2025.
- Tijdens het **Weekend van de Biodiversiteit** in juni hebben we op de markt bij Nivonhuis De Kleine Rug we een stand ingericht met folders van Dordtse boeren en Rechtstreeks en met 30 bezoekers gesprekken gevoerd over lokaal voedsel.
- Aan onze jaarlijkse **voedsel fietstocht** in juni deden dit keer 55 mensen mee. **Een record!** We fietsten langs vier boeren die hun verhaal deden en waar ruimte was om producten te kopen. We begonnen bij stadslanbouwkas Oude Beer en eindigden bij het Oogstpark met een proeverij van producten van Dordtse boeren.

Enkele reacties: *‘Goed met deelnemers en boeren kunnen praten.’ ‘Was heel leuk georganiseerd en gezellig. En ik vond het heel leerzaam ook.’ ‘Het was gezellig om dit fietstochtje te doen en het verhaal van akkerbouwer Bastiaansen was interessant.’ ‘Ik vond het een hele leuke fietstocht. Een goed inkijkje gekregen van verschillende boeren.’*

- We vonden **volkstuinvereniging De Vrije Tuinder** bereid een volkstuin in te richten als **sociale moestuin**. De oogst hiervan is beschikbaar gesteld aan voedselprojecten zoals Jugon en het buurtrestaurant Resto van Harte. Wij hebben deze verbinding gemaakt.
- De **opbrengst van de jaarlijkse voedsel fietstocht hebben we gedoneerd** aan De Vrije Tuinder. Hiervan worden nieuwe zaden en planten gekocht voor de sociale moestuin in 2025.

- **Ons Voedselcafé: Hoe boert Dordt?** in juli hielden we dit keer bij melkveehouders Els en Harrie van der Linden van de Els-Hoeve. In een setting op stobalen tussen de koeien sprak Harrie over zijn bedrijfsvoering, zijn duurzame aanpak en de maatregelen die op hem afkomen. De 40 aanwezigen waren onder de indruk van zijn verhaal. **Een volgend café** staat gepland bij Vervelde Dubbeldam, met als thema precisie-gewasbescherming en pilots voor de eiwittransitie.

- De drukbezochte stad/plattelandsactiviteiten van de Boeren van Dordt in september hebben we ondersteund met communicatie. Voor de **open dag op de Els-Hoeve** (melkveehouder en boerderijwinkel) in september hebben we medewerkers van het sociale project Resto van Harte **gekoppeld aan jagers**. Deze hebben gans geschoten op het melkveebedrijf. De kok van Resto van Harte heeft de **gans bereid en geserveerd** aan gasten van de open dag.
- Melkveehouder Harrie van der Linden heeft ook **een tegenbezoek** gebracht aan Resto van Harte. Tijdens een maaltijd in Het Polderwiel – voornamelijk oudere mensen eten hier gezamenlijk hun avondmaal - heeft de melkveehouder vertelt over zijn bedrijf en zijn melk laten proeven; mensen konden zo de smaak van vroeger beleven.
- De **jagers hebben we ook in contact gebracht met restaurants** van de Week van Ons Eten. Daaruit komen nieuwe samenwerkingen voort.
- Op de eerste **Dordtse Klimaatmarkt** van de Klimaatcoalitie in november deelden we samen met Rechtstreex een kraam en hebben 140 bezoekers meegenomen in het verhaal over lokaal en regionaal voedsel. Daarbij gaan we ook het gesprek aan over lokaal voedsel en PFAS.
- Op de landelijke website **www.fietsenvoormijneten.nl** hebben we de pagina voor het Eiland van Dordt gevuld met lokale adressen, waaronder die van de boeren met verkooppunten. Dit was tot nu toe een lege vlek op de kaart. Wij hebben onze vrijwilligster hierin begeleidt en voorzien haar van informatie. De website is **officieel onthuld door de nieuwe Klimaatburgemeester** tijdens de Klimaatmarkt.

- In november kookten we bij het **KOOKeiland078** in de stadsbibliotheek Aanzet samen met vrijwilligers voor 40 mensen met producten van RechtstreeX, en hebben we het verhaal vertelt over het de noodzakelijke voedseltransitie en het belang van lokaal/regionaal voedsel. Bekijk [hier het recept](#) en [een videoverslag](#).

3) Verbreding van het voedselnetwerk

- **Samenwerking met Dordrecht Academy rond logistiek:** vraag en aanbod bij elkaar brengen. Na een **gastles** over distributie van voedsel en de lokale situatie bij de Dordrecht Academy (Hbo), is er overleg gevoerd met Dordrecht Academy en ROC Da Vinci College over een onderwijsproject rond logistiek: Hoe krijgen we de boerenproducten/ overschotten van volkstuinen van het buitengebied naar de stad? Dit krijgt een vervolg in 2025.
- We hebben ons netwerk uitgebreid via een **bijdrage aan VoedselFilmcafé De Queeste**. In deze film gemaakt door de Dordtenaren Bert den Boer en Kees van Berchem schetsen boeren uit de regio hun huidige positie en toekomstperspectief schetsen. De film is meerdere keren vertoond in Dordrecht en ver daarbuiten.
- Tweemaal hebben we een presentatie over ons project gehouden bij **rotaryclub Thuredrecht**. Wij hebben meegedacht over een voedselproject dat ze lokaal kunnen ondersteunen.
- Landelijke **CoP Voedselraden Nederland**. We waren aanwezig bij de bijeenkomst in Utrecht en een webinar over Lokaal voedselbeleid.
- **Kennis verrijken en delen**. We waren aanwezig bij diverse bijeenkomsten van de Voedselfamilies Zuid-Holland, online lunchlezingen van Rotterdam de Boer op, en kennissessies van kennisplatform Stadslanbouw Nederland, waaronder de Dag van de Stadslanbouw in Amsterdam.
- Uitwisseling ervaringen met **RechtstreeX en Rotterdam de Boer Op** en verkennen of samenwerking op een korte ketenactiviteit mogelijk is. Een eerste overleg is gevoerd met de logistiek verantwoordelijke bij Rotterdam de Boer op.
- De **informatieborden Zo boert Dordt** zijn in de maak. Deze komen bij de startpunten van de wandel/fietsroutes door de Nieuwe Dordtse Biesbosch i.s.m. de jubilerende

Rabobank en de gemeente Dordrecht. Nu staan er enkel routes en info over de natuur en de geschiedenis. We plaatsen bordes met info over Dordtse boeren, de teelten (met foto's), de lijst met lokale adressen via QR-code.

De bijeenkomsten en andere activiteiten benutten we steeds om aandacht te geven aan de producten van de lokale boeren en de afhaalpunten van lokaal/ regionaal voedsel met als doel meer afzet te genereren en aanzet tot uitbreiding van afhaalpunten.

Media en social media

Onze activiteiten delen we via persberichten, presentaties, interviews, Instagram @voedselvandichtbijdordrecht, de website en social media van Platform Duurzaam Dordrecht en StadslandbouwDordrecht (Facebook en LinkedIn). Op LinkedIn bereikten onze berichten circa 5000 mensen, op Facebook ongeveer 3000.

Platform Duurzaam Dordrecht
Gepubliceerd door Conny Talheij
10 november 2024

Deelnemers aan onze Voedselstichting hebben geld gedoneerd voor de sociale moestuin van volkstuinvereniging De Vrije Tuinder. Dit bedrag is zaterdag overhandigd voor nieuw zaai- en pootgoed.

Onze werkgroep Voedsel van Dichtbij Dordrecht zet zich in om meer gezond en betaalbaar lokaal voedsel op de bordes van de Dordtenaren te krijgen. De opbrengst van deze sociale moestuin - van bonen tot kolen - is dit jaar terecht gekomen bij JUGON DORDRECHT Vereniging voor Sociale Verbin... Meer weergeven

▲ Boeren sproeien hun land aan de Nieuwe Merwedeweg in Dordrecht. © Giphoto

Deze zes Dordtse restaurants doen mee met 'de Week van Ons Eten': 'De schijnwerpers op lokaal voedsel'

Zes Dordtse restaurants doen mee aan de Week van Ons Eten, van 5 tot en met 12 oktober. Tijdens deze week koken ze met lokale producten van boeren uit de regio en de Stadslandbouwkas Oude Beer. Het doel van de campagne is om het belang van lokaal voedsel en een duurzaam voedselsysteem te benadrukken.

Annelieke Aardoom 05-10-24, 14:22

Werkgroep

Van januari tot en met december hadden we zes keer een werkgroepoverleg. Dinsdag is onze projectdag zijn we veelal op kantoor bereikbaar. Verder hebben we als werkgroep tientallen activiteiten en vele gesprekken ook buiten deze wekelijkse dag.

De werkgroep tijdens de Voedselstocht met Manouk Uijtdehaag, Conny Taheij, Jan Janssen, Marco Brand, Oege Oevering en Leanne Stange. En Monique Mol bij het Kookeiland.